

Groep 6 – algemeen

Pilotversie – 2021

Een lesproject over geschiedenis en monumenten in het dorp en over gevoelens en belangen die mensen hebben rond en bij erfgoed.

Begrippen: monumenten, bewaren, behouden, slopen, herbestemmen, discussiëren, argumenten, inspreken en stemmen.

Algemene informatie

- Doelgroep: groep 6
- Duur: 3 lessen, 2 van 50 minuten, 1 buitenles.
- Bijzonderheden: in les 1 komt er een theaterdocent in de klas. Les 2 is een begeleide excursie in het dorp.

TIP

Deze les sluit goed aan bij het vak burgerschapsvorming. Belangrijke vaardigheden die geoefend worden zijn: argumenten verzinnen en onderbouwen, argumenten vertellen, argumenten tegen elkaar afwegen en luisteren naar elkaar.

Les 1 – Is het erfgoed? Wat doen we ermee? Wie bepaalt dat?

- Tijdsduur: 50 minuten
- Kijken & meedoen: 40
- Verwoorden: 10
  - Plus: tijd om vragen te maken voor de rondleider van de volgende les
- Begrippen: erfgoed, behouden, monument, herbestemmen
- Nodig: de afbeeldingen op de PowerPoint

Meespeeltoneelstuk: slopen, bewaren, herbestemmen of zo laten?

Er komt een theaterdocent in de klas. Deze speelt een toneelscène over een 'erfgoedkwestie' en betreft de leerlingen daarbij. Afhankelijk van hoe de klas reageert zal de inbreng van de leerlingen groot of klein zijn (een 'erfgoedkwestie' is een conflict rond erfgoed).

Zet de PowerPoint klaar op de eerste dia. Laat de theaterdocent verder zijn/haar werk doen!

De les wordt afgesloten met een **reflectiegesprek**. Dit wordt gedaan door de leerkracht. Dit gesprek is een belangrijk onderdeel van de les. Het zorgt ervoor dat leerlingen zich bewust kunnen worden van waar deze les nu echt om gedraaid heeft.

Verwoorden

Verwoord-leerdoelen:

- De leerling kan vertellen hoe hij het vond om een rol als 'belanghebbende' rond een 'erfgoedkwestie' te spelen
- De leerling kan vertellen wat hij zelf vond van de 'erfgoedkwestie'
- De leerling kan aangeven of hij van mening is veranderd en hoe dat kwam.

Evaluatie door de leerkracht

Op proces:

- Hoe vond je het om te spelen?

Op inhoud:

- Met wie was jij het eens?
- Waarom?
- Had je zelf nog een ander idee over de oude fabriek?
- Had je aan het begin van het spel een andere mening dan aan het eind?
- Hoe kwam dat? > deze vraag is belangrijk: het is de bedoeling dat de leerlingen leren om te luisteren naar de argumenten van anderen, en zichzelf toestaan om van mening te veranderen naar aanleiding daarvan.

Vóór de volgende les: vragen maken

De leerlingen gaan in les 2 op excursie met een rondleider. Vooraf bedenken zij enkele vragen voor de rondleider. Besteed hier echt even tijd aan: de antwoorden op de vragen zijn belangrijk voor de laatste les.

De vragen gaan over de persoon van de rondleider en zijn of haar motivatie om dit werk te doen.

Je kunt deze opdracht introduceren door aan de leerlingen te vertellen dat de rondleider dit werk vrijwillig doet, en hen vragen zich in te leven in het waarom: *waarom zouden die mensen in hun vrije tijd graag klassen rondleiden?* Hebben ze daar ooit bij stilgestaan? Nee? Dan is nu het moment!

Je kunt groepjes maken en elk groepje een of meer vragen laten bedenken.

Inventariseer aan het eind de vragen en zorg dat er geen dubbele bij zitten.

Voorbeelden:

- Waarom doet u dit werk?
- Doet u het al lang?
- Bent u geboren in het dorp?
- Heeft u zelf veel herinneringen aan ... (het dorp, een bekeken monument)
- Waarom vindt u het belangrijk dat wij dit weten?
- Houdt u zelf van deze/dit monument(en)?
- Zou u het erg vinden als .... (een of meer dingen die bekeken zijn) gesloopt werd? Waarom?

Geef de leerlingen de opdracht mee goed op te letten tijdens de excursie. Ze moeten samen één gebouw uitkiezen dat tijdens de excursie behandeld wordt. Criteria voor welk gebouw wordt gekozen, kunnen zijn: het mooiste, lelijkste, oudste, het gebouw met het leukste/interessantste verhaal, etc.

Les 2 – Monumenten in ons dorp

- Tijdsduur: reistijd van en naar de beginlocatie + max. 60 min rondleiding
- Verwoorden: 5
- Begrippen: monumenten

[Hier komt info over de excursie in het betreffende dorp.](#)

De leerlingen hebben vragen bij zich voor de rondleider. Zij moeten de antwoorden opschrijven. De vragen kunnen ze aan het eind van de rondleiding stellen. De rondleiders krijgen de instructie mee (ik denk dat Charmaine dit het beste kan doen straks, voor alles begint) dat ze zo'n (max) 10 minuten vrij houden aan het eind zodat de leerlingen vragen kunnen stellen.

Terug op school

- Praat na over de excursie; hoe vonden jullie het?
- Vat de antwoorden van de rondleider op de vragen van de leerlingen samen.
- Welk gebouw kiezen jullie uit? > de klas moet hier waarschijnlijk over discussiëren.

Als het lukt, maak je voor de volgende les een foto van dat gebouw.

Les 3 – red/sloop/herbestem ons gebouw!

- Tijdsduur: 50 minuten
- kijken: 5
- Doen: 30
- Verwoorden: 15
- Begrippen: monument, behouden, herbestemmen, slopen, discussiëren, inspreken, stemmen.
- Benodigheden:
  - de foto van het door de leerlingen uitgekozen gebouw
  - een rol voor iedere leerling, uitgeknipt uit het werkblad 'standpunten'
  - (telefoon met) stopwatch

Vorbereiding voor de leerkracht

Kies uit het werkblad 'standpunten' welke standpunten je wilt gebruiken voor deze les. Het zijn 10 standpunten, waarschijnlijk te veel om ze allemaal in één klas te laten vertegenwoordigen.

Kijken

- Kijk samen met de leerlingen naar de foto op het digibord van het gebouw dat ze hebben uitgekozen en bespreek kort waarom ze het hebben gekozen.
- Kijk terug op de theaterles. Wat hebben jullie daar gedaan? Het was een conflict/ruzie/hoop gedoe rond een oude fabriek die wel/niet weg moest en dan wel/niet herbestemd moest worden en als wat dan.
- Kijk terug op de excursie en op de antwoorden die de rondleider heeft gegeven. Waarom doet hij/zij dit vrijwilligerswerk, wat is er zo belangrijk aan?

Doen

De klas gaat een inspraakavond bij de gemeente naspelen.

- Verdeel de leerlingen in groepjes (max. 10 groepjes).
- Elk groepje krijgt een beschrijving van een standpunt dat zij moeten vertegenwoordigen (werkblad standpunten).
- Bij elk standpunt horen twee of drie personages; de leerlingen schrijven hun naam achter de rollen die ze spelen. Als er maar twee personages zijn (naast de notulist), blijft er dus één rol over.
- Elk groepje wijst een schrijver/notulist aan. De notulist schrijft de argumenten van het groepje (goed leesbaar) op.
- De groepjes bereiden zich voor door argumenten te verzinnen die horen bij hun standpunt. Ze moeten straks in een paar minuten zorgen dat hun argumenten goed gehoord en begrepen worden! De notulisten noteren de argumenten.
- De Gemeenteraad (het groepje dat de Gemeenteraad speelt) zit achter een grote tafel en voert als eerste het woord. De woordvoerder vertelt het plan en licht het toe.
- Eén voor een komen de insprekers hun argumenten voor of tegen geven. Zij lopen naar de daartoe bestemde plek, die zogenaamd de inspraakmicrofoon is.
- De rest luistert goed naar de argumenten. De notulisten van elk groepje maken aantekeningen van wat er gezegd wordt. Als het te snel gaat, mag een notulist de hand opsteken en vragen of de inspreker zijn/haar argumenten wil herhalen.
- Elke inspreker krijgt 2 minuten. Je kunt een leerling de tijd laten bijhouden of je doet het zelf.

Als alle insprekers zijn geweest, schrijf je op het bord:

VOOR

TEGEN

Je vraagt aan een van de notulisten of die wil voorlezen wat hij/zij heeft opgeschreven. Onderwijl schrijf je voors en tegens kort op het bord. De andere notulisten kunnen daarna aanvullen.

Dan wordt er hoofdelijk gestemd. De leerlingen spelen nog steeds hun rol! Je vraagt:

- Wie is er voor sloop?
- Wie is er tegen sloop?
- Wie is er voor herbestemming?

Na elke vraag steken degenen die vóór zijn, hun hand op. De meeste stemmen gelden.

Verwoorden

Verwoord-leerdoelen:

- De leerling kan vertellen hoe hij het vond om een rol als 'belanghebbende' rond een 'erfgoedkwestie' te spelen
- De leerling kan vertellen wat hij zelf vond van de 'erfgoedkwestie'
- De leerling kan aangeven of hij van mening is veranderd en hoe dat kwam.

Evaluatie

Op proces:

- Hoe vond je het om dit te spelen?

Op inhoud:

- Paste de rol die jij had bij jou of had je zelf een heel andere mening?
- Hoe vond je het (dan) om iemand anders' mening te moeten verdedigen?
- Had je aan het begin van het spel een andere mening dan aan het eind, toen je alle argumenten had gehoord?
- Hoe kwam dat? > deze vraag is belangrijk: het is de bedoeling dat de leerlingen leren om te luisteren naar de argumenten van anderen, en zichzelf toestaan om van mening te veranderen naar aanleiding daarvan.

Ten slotte

Alle erfgoed, ook erfgoed dat geen 'kwestie' is, wordt bepaald door emoties en belangen. Het zijn mensen die op gebouwen, objecten en plekken het stempel 'erfgoed' zetten. Er is nooit overeenstemming over wat erfgoed is, hoe we het moeten bewaren of gebruiken en welke verhalen erbij verteld zullen worden. De leerlingen hebben daar in deze lessen iets van kunnen ervaren.